

Що треба знати про ліс із дитячого віку

В Україні першу профільну програму вищого рівня для гуртків юних лісівників розробив педагог-новатор із Поділля **Микола Зведенюк**

«Шановний Миколо Никандровичу. Учнівські лісництва і гуртки існували із середини XIX ст., тому моя програма була далеко не першою. До програм початкового та основного рівнів, створених мною, був розроблений вперше навчально-методичний посібник «Юні лісівники...». Після виходу посібника із друку, мені було запропоновано створити програму вищого рівня, яка, дійсно, стала першою в Україні. Ця книга може слугувати і при проведенні занять гуртків вищого рівня». (З листа до автора статті).

Унікальний посібник Миколи Зведенюка допоможе формувати в молодого покоління усвідомлене розуміння потреби охорони, збереження й відновлення природного середовища, зокрема, ґрунтів, лісових і водних ресурсів

Замість прологу. Аби привернути увагу до катастрофічно швидкого скорочення площ значних лісових масивів та знищення лісових екосистем, відомий американський економіст Джон Рід взявся написати книгу про ліси планети. За повідомленням преси, він уже побував у тропіках Південної Америки та Африки, вивчав ситуацію з бореальними лісами Північної Євразії. Серед численних питань, якими цікавиться автор у різних країнах, — чи турбується про ліси молоддь. Червоною ниткою в усіх його інтерв'ю та публікаціях проходить думка: кожна людина повинна мати знання про життя лісу з дитячого віку.

Саме існування людського виду нині під загрозою через байдужість і бездіяльність — попереджає міжнародна група провідних світових вчених у звіті, опублікованому, за даними англійської газети *The Guardian*, у журналі *Frontiers in Conservation Science*. Автори застерігають: ми досі не усвідомлюємо, наскільки гостра кліматична криза та криза у сфері біологічного розмаїття. «Масштаби загрози для біосфери і всіх форм життя такі, що їх важко усвідомити навіть деяким добре поінформованим експертам», — йдеться у звіті. Якщо не почати діяти вже зараз, то неминучими стануть міграція через зміни клімату, нові пандемії, війни за ресурси. Аби уникнути жахливого майбутнього, на думку вчених, доведеться відмовитися від ідеї переслідування нескінченного економічного зростання, припинити використання викопного палива, здійснити докорінні зміни в глобальному капіталізмі та (увага!) освіті.

Про значення освіти в подоланні кризи, в якій опинилися з волі

Члени Пліщинського учнівського лісництва з директором лісгоспу Володимиром Сасюком та лісівниками і педагогами в дендропарку, закладеному руками дітей

Микола Зведенюк

людини навколишнє середовище і нашої країни, говорять вітчизняні вчені, небайдужі українці, преса. Не стоять осторонь пекучих питань «Лісовий і мисливський журнал» та газета «Природа і суспільство» — підтримують усі прогресивні починання лісівників, педагогів у царині екопросвіти, ековиховання підростаючого покоління через систему учнівських лісництв, гуртків, факультативів. У минулому числі журналу в статті із Сумщини «І гостинці — для синиці» ми познайомилися з багатим досвідом Тростянецького лісгоспу. Директор його Віктор Зубко в інтерв'ю кореспонденту наголосив: «Зупинити руйнування екосистем, подати руку допомоги Природі здатне лише освічене суспільство, тому особливу увагу приділяємо роботі з юними».

Де виховують патріотів рідної землі. У продовження теми перенесемося на Хмельниччину, до Шепетівського лісгоспу, при 11-ти лісництвах якого успішно діють 12(!) лісництв учнівських. «І це не межа, — сказав очільник підприємства **Володимир Сасюк**. — Залучаємо до юнацького лісівничого руху якомога ширше коло школярів, бо прагнемо, щоб з дитинства діти знали, що таке ліс і як його ростити, брали активну участь у створенні лісу та догляді за ним, розуміли, що ліс є каркасом усього довкілля. Нас не може не тішити, що шість таких дитячих «зелених» колективів створено при міських школах, а це говорить про

популяризацію лісівничої професії і серед міських жителів. Загалом, щорічно навчаються та набувають практичних навичок понад 300 старшокласників. Опікуючись юними, працівники лісництв обладнали в шкільних приміщеннях класи або кабінети, відповідно оснастили їх експонатами на лісівничу тематику, забезпечили роздавальними та дидактичними матеріалами, необхідним робочим інвентарем».

Свого часу і журнал, і газета розповідали про багатогранні аспекти діяльності учнівських лісництв, які стали своєрідними підрозділами Шепетівського лісгоспу. Нині мова піде про одне з них, а надто про керівника його, людину-легенду, котра нашим читачам добре відома — вчитель хімії Микола Зведенюк із часу створення 2006 р. на базі Пліщинської ЗОШ I–III ст. і лісгоспу учнівського лісництва беззмінно керує ним. Його підопічні — постійні активні учасники природничо-краєзнавчих науково-практичних конференцій, неодноразові переможці профільних конкурсів. За заслуги перед Українським народом Миколою Андрійовичем нагороджено Грамотою Верховної Ради України. Педагог — ще й творча особистість. Має низку публікацій у пресі та друкованих видань, передостанне з яких — 752-сторінковий навчально-методичний посібник «Юні лісівники — майбутні господарі лісів Батьківщини». Капітальну працю влучно охарактеризував у передмові **Василь Кремень** — академік НАН і НАПН України, президент Національної академії педагогічних наук (до речі, в 60-х рр. XX ст. — юний лісівник, бригадир учнівської виробничої бригади Любитівської восьмирічної школи Конотопського району Сумської області). Ось кілька цитат академіка: «Діяльність гуртків юних лісівників та дитячих творчих об'єднань лісгосподарського напрямку в закладах освіти України — одна з дієвих і ефективних форм позакласної, позашкільної та профорієнтаційної роботи з учнями. Розмаїття форм і методів гурткової

роботи цього напрямку позашкільля покликане формувати в юних громадян усвідомлене розуміння потреби охорони, збереження й відновлення природного середовища, зокрема, лісових і водних ресурсів планети. А також — необхідності системної підготовки висококваліфікованих кадрів для лісгосподарських підприємств і наукових установ. Ці завдання стають особливо актуальними нині через загострення екологічних проблем в Україні і світі. Тому проводити таку навчально-просвітницьку і наукову роботу, починаючи зі шкільної парти, вважаю доцільним і раціональним.

Активізувати, покращити ефективність і якість цього напрямку роботи з дітьми й учнівською молоддю має на меті навчально-методичний посібник «Юні лісівники — майбутні господарі лісів Батьківщини». В ньому узагальнено змістовні творчі напрацювання на основі багаторічного педагогічного досвіду, фахової науково-педагогічної літератури і плідної співпраці з лісівниками й науковцями педагога-новатора, ентузіаста юннатівського руху Миколи Андрійовича Зведенюка. У творчому портфелі автора — книги для юних лісівників «Живі смарагди Шепетівщини», «Ліси Хмельниччини», «Енциклопедія лісового господарства Хмельниччини» навчальні програми гуртків «Юні лісівники». Він також співавтор методичного poradnika для керівників учнівських лісництв. Завдяки електронним бібліотекам на сайтах ХОЕНЦУМ, НЕНЦ та Хмельницького ОУЛМГ, увесь цей творчий доробок доступний не лише педагогам-натуралістам, а й кожному, хто цікавиться згаданою проблематикою».

Детальніше про навчально-методичний посібник — у наступному листі з Шепетівського лісгоспу.

Микола ПУГОВИЦЯ,
Хмельницька область,
фото автора та пресслужби
Шепетівського лісгоспу

■ ???

HeliosCondBlack

KabelC Book
ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ
ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ
ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ
ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ
ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ ТЕКСТ